

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat reeds veel nummers drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. Al de verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels :

581. Van veehoeder tot edelman. — 581b. De arme vioolspeler. — 582. Een soldaat in Abessinië. — 582a. De heks van Zuidkooete. — 583. Een onverwacht wederzien. — 584. Sinterklaas op het eiland. — 585. De jonge Berggids. — 586. Avonturen op Kerstavond. — 587. Een treffende belooning. — 588. Een angstige Drie-Koningenavond. — 589. De bekentenis van Jan Klarens. — 590. Het drama in de kerk. — 591. De stem van de Zee. — 592. De Weeze van 't Torenhof. — 593. De Dwingeland van 't Torenhof. — 594. De Vrek van de Ardennen. — 595. De Zeeroovers van Duinkerke. — 596. Het Drama op de Schelde. — 597. De boer van het Scheldehof. — 598. De Lotgevallen van Nellie Blanckaart. — 599. De nachtwaker van Borgdamme. — 600. Fritsje — 601. Het verborgen gelddoosje. — 602. Naar den dieperik. — 603. Hoe Paul zijn vader redde. — 604. Het Geheim van den Eik. — 605. De Huichelaar van het Wolfenhof. — 606. De Zwarte tijd. — 607. De Kinderroof. — 608. Bannelingen naar Siberië. — 609. De dochter van den Banneling. — 610. De Verrader van zijn Vader. — 611. De Overste van de Cow-Boys. — 612. Een tocht onder den grond. — 613. Babbel-Klaas. — 614. De Schrik van Gerard. — 615. Een Zwerver in de Ardennen. — 616. De Klop op het Venster. — 617. De Zwarte Hond. — 618. Een trouwe Broeder. — 619. De Wraak van Dolf — 620. De Heks van de Vogezen. — 621. De Schat onder het kussen. — 622. Een onvergetelijke reis. — 623. Een veelbewogen Vacantie. — 624. Drie maanden Smokkelaar. — 625. Een vreemde ontmoeting. — 626. Een Jongen aan de Grens. — 627. De Dochter van den Schipper. — 628. Door Cow-boys gered. — 629. De Schurk. — 630. De Laatste Reis. — 631. Het Spook in de Ardennen. — 632. De Schaper van de Heide. — 633. Een gevecht om zijn Leven. — 634. Mislukt Verraad. — 635. Een vreemde avond. — 636. Een Rus in Vlaanderen. — 637. De Koe-wachter van 't Zeehof.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekenwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS: 60 CENTIEMEN.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nummer 1.

A. HANS.

Drie Maanden onder de Sneeuw

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Kontich.

Drie maanden onder de Sneeuw

Louis Lopraz was de zoon van een Zwitserschen herder; hij woonde in een dorpje aan den voet van het Jura-gebergte. Van Mei tot October was hij alleen thuis met grootvader; moeder was reeds gestorven en vader bevond zich evenals de andere herders, met het vee op de bergweiden, waar heerlijk gras groeide. Die herders woonden daar boven in een houten hut. Zij maakten er de bekende Gruyèrekaas. 's Nachts dreven zij de koeien en geiten in een stal. Vijf maanden lang waren die herders dus van de wereld afgesloten. Op den feestdag van Sint-Denijs, den negenden October, keerden ze met hun kudde naar het dal terug... Dan viel weldra de strenge Winter in.

Maar Sint-Denijs was voorbij en andere herders waren beneden gekomen, behalve Louis' va-

der. Elken avond keek de knaap naar den steilen weg, maar vader verscheen niet.

Ooms en tanten en burens trachtten grootvader gerust te stellen. Het weer was zacht en zeker vond Lopraz nog gras genoeg voor zijn kudde. Hoe langer hij boven bleef, hoe meer kaas hij kon maken.

Doch grootvader was ook herder geweest en hij maakte zich angstig.

Het was November geworden en nog daalde Lopraz niet van den berg. Er moest iets bijzonders voorgevallen zijn.

Half November... Nu hield grootvader het niet meer uit. Zekeren avond zei hij:

— Morgen ga ik zelf naar boven. 't Is wel een heele tocht, maar ik wil weten wat er gaande is. En ook, ik zie nog wel eens gaarne de oude hut terug. Ik heb er zooveel zomers in doorgebracht... Louis, wilt gij meegaan?

Nu, de knaap moest zich niet lang bedenken. Hij was al meer op dien berg geweest en had er altijd veel genoten. Het reisje lokte hem aan.

Den volgenden dag, zeer vroeg, stapten de grijsaard en de knaap op. 't Was droog weer, wat koud, doch goed om te marcheeren. Grootvader deed zijn best, al bijgde hij soms. Geen wonder, het pad liep steil omhoog en was op veel plaatsen nauw. Dan lag het naast een afgrond. Veel behendigheid was er noodig om daar

een kudde vee langs te drijven. Maar ook menschen moesten voorzichtig zijn. Eén misstap en men stortte in de diepte, bonzend van rots op rots.

Eensklaps schrok grootvader geweldig. Louis leunde ver over een rotswand, om in den afgrond te staren. De oude man sprong nader en trok hem terug. Een steen wondde grootvaders voet. Dat deed veel pijn en grootvader hinkte zelfs en moest op den schouder van den kleinen zoon leunen. Gelukkig waren ze toen reeds dicht bij de hut.

Vader Lopraz keek vreemd op.

— Wel, wie er daar is! riep hij. Dacht ge dat er een ongeluk gebeurd was?

— Ja, wij waren ongerust, antwoordde de grijsaard.

— Een koe was ziek, maar ze is nu beter. Ik was juist van plan morgen te komen. Pieter, de knecht, brengt vanavond de kazen naar huis. Ik ben veel over tijd. Gelukkig bleef het weer zacht.

Grootvader was te moe, om ook nog denzelfden dag terug te keeren. Hij en Louis zouden in de hut slapen en den volgenden morgen met vader afdalen.

Maar toen de nieuwe dag aanbrak, waren de bergen in 't wit gehuld. Het had dien nacht gesneeuwd. En de vlokken vielen nog. Men moest haastig naar beneden gaan. Maar grootvader kon

niet opstaan; zijn gekneusde voet was gezwollen.

— Vertrek met het vee, zei hij tot zijn zoon. En neem Louis mee! Kom dan terug met een baar, om mij te halen. Aarzel niet... de tijd is kostbaar. Het sneeuwt geweldig... En ik ken dat weer!

De oude man wist uit zijn ondervinding wel, hoe spoedig de sneeuw de bergwegen stopt en dichtsluit.

De herder wilde zijn bejaarden vader op de schouders nemen.

— Neen, neen, dan kunt gij niet op uwe kudde passen, hernam de grijsaard. Zorg voor het vee en keer dadelijk terug!

Louis had de tranen in de oogen.

— Vader, zei hij, laat mij bij grootvader blijven... Door mijn schuld doet grootvaders voet zeer... O, mag ik hem gezelschap houden?

Vader en grootvader stemden toe. De herder liet een geit achter. Men kon nooit weten wat er zou gebeuren...

Vader nam afscheid. Hij kuste ontroerd zijn zoon... 't Was of hij een slecht voorgevoel had. Lopraz aarzelde nog.

— Ga nu! drong de grijsaard aan of 't is te laat voor het vee! God zal met ons zijn.

Hij bleef met Louis alleen.

De oude man richtte zich met moeite van zijn

stoel op en strompelde naar het venster. Hij keek naar de vertrekkende kudde. Maar de sneeuwvlokken verborgen weldra het vee en zijn herder.

De morgen ging traag voorbij. Tegen den middag stak de wind op en de storm brak los.

Wild dwarrelden de vlokken.

— God beschermte uw vader, zei de grijsaard. Maar hij zal reeds voorbij het bosch en bijna beneden zijn. Vandaag kan hij toch niet meer terugkeeren.

Om drie uur was het geheel donker in de hut. Grauwe wolken hingen laag tegen den berg. Louis moest de lamp aansteken. In den stal blaatte de geit.

— We moeten Blanchette melken, zei grootvader. Het dier roept ons.

De wind loeide om het dak, maar de hut was van zware balken en dikke planken gebouwd.

De geit gaf een grooten pot melk.

— Laten we goed voor Blanchette zorgen, zei grootvader. Ons leven hangt van het hare af.

Louis keek vreemd op en vroeg:

— Denkt ge dan dat we hier lang moeten blijven?

— Het is niet zeker, maar 't zou toch kunnen.

In den stal lag hout en Louis maakte vuur in

den haard. Met grootvader zat hij bij de vlammen en beiden luisterden naar het geloei van den wind. De storm joeg echter vlokken door de wijde schouw naar binnen en de oude man vond het beter, naar bed te gaan. Daar zouden ze zich goed kunnen verwarmen.

Ze lagen dicht naast elkaar.

Feller nog bulderde de wind.

— Niet bang zijn, zei grootvader. We zijn onder Gods hoede. Vertrouw op onzen Vader in den Hemel. Hij ziet ons hier en wat Hij doet is welgedaan en wien Hij bewaart, is wel bewaard. We zullen rustig afwachten.

II.

De hut daverde onder het geweld.

De knaap sliep spoedig in. Toen hij den anderen morgen ontwaakte, was het nog pikdonker. Toch merkte hij, dat grootvader het bed reeds verlaten had.

— Het is nog zoo vroeg, zei Louis. Waarom zijt ge nu al op, grootvader?

— Jongen als ge op het daglicht wilt wachten, kunt ge nog lang blijven liggen. De sneeuw reikt tot boven het raam. Er is een geweldig pak gevallen vannacht.

Louis sprong verschrikt uit 't bed en stak de lamp aan... En ja, de hut was ingesneeuwd.

Grootvader en kleinzoon zaten gevangen. Niemand kon hen nu bereiken. Misschien zou het weder zacht worden en dan smolt de sneeuw spoedig.

Louis plaatste een dennenstam, die in den stal lag, in den haard zoodat de boom boven den schoorsteen kwam. Langs dien stam klom hij op het dak. Verbaasd keek hij rond. Overal een groote massa sneeuw! Ze reikte tot boven aan de hut. Grootvader stak een schop omhoog en de knaap ontdeed het dak van de sneeuw, opdat het niet eens onder den last zou bezwijken.

Er woei nog een ijzige wind. Aan vertrekken viel niet te denken. Hoe lang zou het duren? Niemand kon 't zeggen... Misschien eenige weken... misschien drie, vier maanden.

De dag ging treurig voorbij. De sneeuw hield aan. Louis zag er geen kans toe de zware massa rond de hut te verwijderen. Grootvaders voet was gelukkig wat beter; toch moest de grijsaard zich nog zeer in acht nemen.

Louis hoopte nog altijd, dat vader met ooms en burens toch eensklaps verschijnen zou. Maar grootvader wist wel beter. Wie zich nu op den berg waagde, liep in den dood.

De nacht bracht geen verzachting aan 't weer. Integendeel! 's Avonds werd de opening van den schoorsteen gesloten met een val. En nu 's morgens kon Louis slechts met groote moeite

het luik openen. Nieuwe sneeuw drukte er op. De jongen had lang werk, om den last weg te scheppen. De sneeuwhoop reikte bijna tot boven den muur. Louis liet echter op het dak een laag liggen. Dat had grootvader gezegd: 't was als een dikke deken, die de koude afweerde, zooals ook het wintergraan warm gedekt ligt onder den blanken sneeuwmantel.

Toen Louis beneden kwam, nam grootvader zijn beide handen in de zijne, keek hem diep in de oogen en zei:

— Mijn jongen, wat God doet is wel gedaan... Gij zult moedig en geduldig zijn. Ik mag u de waarheid niet verbergen. Het wordt een strenge Winter en misschien moeten wij hier wel drie maanden blijven.

— Maar grootvader kunnen vader en de mannen uit het dorp geen weg banen? Dat is toch nog gebeurd.

— In bijzondere gevallen en geholpen door de regeering... ja...

— Maar ze weten dat wij hier gevangen zijn.

— Maar ook dat wij in een hut schuilen.

— Grootvader, zou vader wel veilig thuis gekomen zijn? Anders zou vader ons zeker den tweeden dag verlost hebben.

De grijsaard zuchtte... Hij ook vreesde dat Lopraz in den sneeuwstorm een ongeluk overkomen was.

— Laten we 't beste hopen en op God vertrouwen, zei hij. De sneeuw scheidt ons van het dal... We moeten de toekomst onder de oogen durven zien... De eerste kwestie is nu: hoeveel voedsel hebben we?

Grootvader onderzocht hoeveel voorraad er was. De geit gaf melk en deze was een kostbare schat. In den stal lag hooi en strooi genoeg, om Blanchette te voeden en een leger te spreiden. De bannelingen hadden wat olie en smout — en dat was voor de lamp, voor het licht en ze moesten er zuinig mee omgaan. Als de haard flink brandde, zouden ze de lamp uit laten. In den stal lag gezaagd dennenhout, dat de herders gebruikten om onder den melkketel te stoken. Brandstof was er wel, maar toch niet genoeg voor een langen Winter. Daarom zouden ze een gedeelte van den dag den haard uitgedoofd laten en de val van den schoorsteen sluiten. In die uren kon de lamp hen verlichten. Ja, grootvader moest alles goed overleggen. Hij en Louis waren nu immers bannelingen, alleen op een berg.

Uit de sneeuw konden ze drinkwater krijgen. Ze vonden ook die groote brooden, hard als steen, gebakken als scheepsbeschuut, om lang te bewaren. Met een bijl moest men er stukken afhakken. Vrij veel zout, eveneens noodig voor

kaasbereiding, lag in de kast; 't kon ook dienen om Blanchette's voeder af te wisselen.

Zoo zou de geit nog meer melk geven. Nog vond Louis een hoopje aardappelen. Hij dekde ze zorgvuldig met strooi tegen de vorst. En 't was alles: grootvader zei dat ze zeer zuinig moesten zijn.

De hut was schamel bemeubeld: een ruwe tafel, een kast in den muur, eenige bankjes en dan de legerstede...

Grootvader en Louis sliepen in hetzelfde bed, op een harde matras en slechts onder één deken; maar ze dekten zich tegen de vinnige koude met strooi en hooi.

Aan den muur hing een houten klokje; het zou trouw den tijd aanwijzen. In een kastje was inkt met pen en papier en Louis kon elken dag hun bevindingen opschrijven met den datum. En op grootvaders raad deed hij het want de sneeuw bleef vallen... Op 21 November waren ze aangekomen... Op 1 December sneeuwde het nog... En 't scheen Louis toe of een gansche Zomer die witte massa niet kon tot smelten brengen. Hij begon zijn dagboek als volgt:

22 November 18...

« Daar het de wil van God is dat ik in deze hut met mijn grootvader opgesloten blijf, ga ik dag na dag opschrijven, wat ons in deze gevangenis overkwam, opdat vrienden zouden weten,

hoe wij onze dagen hebben doorgebracht ».

Het werd eind November, en grootvader en kleinzoon schikten zich gelaten in hun toestand. Ze verdreven den tijd met van strooi vlechtwerk te maken, mandjes, korven en dergelijke voorwerpen. Zeker en middag zaten ze weer bij den haard. Eensklaps viel een vonk van het sprankelend dennenhout op een bos strooi, die dadelijk in vlam schoot. Louis wilde het vuur uitdooven, maar brandde zich aan de handen. Grootvader greep de bos en wierp ze in den haard.

— Doe alles weg wat vuur kan vatten! riep hij.

Louis verwijderde de bankjes, afgewerkte korfjes, want zoo de vlammen oversloegen, zouden ze in enkele oogenblikken de gansche hut aantasten. En vluchten was onmogelijk; de sneeuw sloot de gevangenen af. Met een vork en de schop hielden de grijsaard en kleinzoon de bos in den haard. Een rood schijnsel vervulde de gansche ruimte. Rook dwarrelde rond en greep de keel aan. Vonken en gensters spatten naar alle zijden. Ze konden op 't bed terecht komen, en dan was de ramp niet af te weren. Welke vreeselijke oogenblikken! Vooral de grijsaard be-

greep het gevaar, hoe hij en Louis hier levend konden verbranden. En er was juist geen druppel water in het vat! Eindelijk — maar hoe lang scheen het — was de stroobos verteerd. De twee bannelingen traptten dan de overal nog verspreid liggende vonken uit. De rook trok heen, de muren, de tafel, het bed, alle hoeken werden afgespeurd, om na te gaan of er ook iets smeulde.

— 't Is goed afgeloopen, zei grootvader eindelijk. Ja, zoo zouden we verbranden onder de sneeuw. Dit voorval leert ons voorzichtig te zijn. Altijd moet er een vat water gereed staan. Vul het zonder uitstel met sneeuw.

Blanchette werd uit den stal gehaald en mocht in de hut logeeren. Ze vond het blijkbaar zeer aangenaam, want ze blaatte vroolijk, toen Louis haar in een hoek een leger had gespreid. Van haar hing het leven der beide menschen af. Melk is krachtig voedsel, en Louis maakte er op grootvaders aanwijzingen ook kaas van. Dit wisselde het voedsel af.

In de kast had Louis een oud bestoft boek gevonden. 't Was de « Navolging van Christus ». Grootvader had het vroeger op den berg gebruikt, om er 's Zondags uit voor te lezen. Met vreugde zag de oude man het terug. Dit boek zou den tijd verkorten en troost brengen. Louis schreef ook gedichtjes, die hij op school geleerd had. Hij las ze dan voor en grootvader sprak er

met hem over. Zoo kreeg de knaap in de eenzame hut wijze lessen. Of grootvader vertelde hem van het verleden, van het herdersbedrijf. Aldus trachtten ze de dagen gezellig en nuttig door te brengen.

Het was drie December geworden. Louis klom weer op het dak, want nog altijd kwamen er nieuwe sneeuwbuien in den nacht. De jongen bleef nu echter verbaasd staan. De zon scheen. Heerlijk spreidde ze haar licht over de wijde blanke wereld. Wat schitterde die sneeuw! O, kon grootvader dat eens zien! Maar de sneeuwmuur omringde de hut en verborg alles. En op het dak klimmen kon de grijsaard niet. Louis kreeg een gedacht. Hij daalde langs den stam neer en vertelde welk weer het was.

— Grootvader, zei hij, ik zou de sneeuw vlak voor de deur willen opruimen. Ik kan een gang maken. Dan zult ge ook de zon zien. De sneeuw is opgestapeld tegen onze hut, even verder ligt ze veel lager. Had ik maar vroeger aan dit plan gedacht!

— Het is een heel werk, antwoordde de oude man, maar beproef het.

Louis ging dadelijk aan den arbeid. Ja, 't vereischte veel inspanning, maar de knaap deed het gaarne. Hij groef een gang in den wal en wierp de sneeuw van weerszijden weg. Dit werk duurde twee dagen. Maar eindelijk konden de gevan-

genen naar buiten, al was 't maar eenige schreden. De zon scheen toen echter niet. De lucht was grauw. De bannelingen zagen een vogel, die naar het dal vloog. O, hoe benijdde Louis het dier! Grootvader raadde den jongen aan, nu ook de sneeuw van voor het venster te ruimen. Dit werk vorderde langzamer, het begon trouwens weer te sneeuwen en er woei een ijzige wind. Toch arbeidde Louis ijverig voort.

Eensklaps hoorde de grijsaard een kreet. Verschrikt strompelde hij naar buiten... Hij zag zijn kleinzoon niet. Een sneeuwhoop was omver gerold en had den knaap bedolven. Hijgend van inspanning bevrijdde grootvader hem. Maar het werk was nu gestoord. Bovendien den negenden December brak er een ware orkaan los.

Zoo'n storm in de bergen, was voor Louis iets onbekends. 't Scheen of er duizenden winden huilden. De val van den schoorsteen werd gesloten en de deur gegrendeld. De grijsaard zat naast Louis op den rand van het bed. Beiden luisterden naar het verschrikkelijk noodweer. Plots begon de knaap te weenen. Grootvader sloeg hem zijn arm om den hals en bemoedigde hem.

Een vreeselijke slag bonsde tegen de deur. De hut was in 't donker gehuld. Grootvader stak dan de lamp aan. De storm bedaarde eenigszins. Louis opende de deur en zag, wat de oorzaak

was geweest van den zwaren slag. De zijwanden van de gang waren in gestort. Louis' werk lag vernield. De bannelingen waren opnieuw ingesloten. De wind stak weer op. En dien avond schreef Louis in zijn dagboek: « Heer, heb medelijden met ons. Wij hebben den vreeselijksten dag van onze gevangenschap doorgebracht.

Den volgenden dag stormde het nog en konden den schoorsteen niet openen, want de wind zou de rook toch in de hut neerslaan. Met de olie moest men zuinig omgaan. De lamp mocht slechts eenige uren branden. Louis sneed dunne latjes hout en stak die aan. Zoo was er dan toch wat licht in de kamer.

Den 12den voelden grootvader en kleinzoon hevige koude.

— Zulk een temperatuur onder de sneeuw dan moet de sneeuw Noord zijn en het fel Winterteren, zei de grijsaard.

Louis ging de geit melken. Plotseling begon het dier te beven. Het richtte zijn ooren op, als hoorde het iets buitengewoons. De knaap kon Blanchette niet stil houden en vroeg:

— Wat is er toch?

Het antwoord kwam van buiten. Vreeselijk gehuil klonk. Louis siddarde nu ook en riep:

— Wolven!

— Zwijg! fluisterde grootvader. Streel Blanchette dat ze zich rustig houdt en zelf strompel-

de hij met wat zout naar de geit. We mogen ons niet verraden, vervolgde hij op zachten toon. Wat een geluk dat de sneeuw voor de deur ingestort is en we het venster niet hebben kunnen bevrijden.

— Zijn we nu veilig, grootvader?

— Ik hoop het. Streef Blanchette, dat ze toch niet begint te blaten. En spreek zacht.

De wolven schenen te naderen. Hun afschuwelijk gehuil klonk vlak bij.

— O, grootvader, ze graven door de sneeuw! kermde Louis, die bleek zag van angst. De beesten zullen ons verslinden.

— Jongen, onze toestand is onaangenaam, maar vrees daarom niet het ergste. De wolven kunnen nu in 't gebergte dwalen omdat de sneeuw hard bevroren is. Maar het meest trekken ze toch in de dalen, dichterbij de dorpen. Misschien vechten ze om een dood dier. Als ze ons gewaar worden kunnen ze toch niet door het dak of de muren.

— Maar als ze het venster vinden.

— Dat geloof ik niet! Straks zullen we het versterken. God bewaart ons weer. We hebben den storm gevreesd maar die bracht toch sneeuw voor de deur en deed ons de schoorsteenval sluiten.

Tot 's avonds klonk het gehuil. Toen schenen de wolven weer af te trekken. Op grootva-

ders aanduidingen sloeg Louis eenige planken voor het venster. 's Anderendaags hoorden ze niets verdachts. Toch durfden ze de val niet openen. Maar hoe dan vuur gemaakt zonder dat de rook in de kamer bleef hangen! En 't was zoo bitter koud. En Louis moest aardappels koken of braden in de asch, de melk warmen, die ze nuttigden met geweekt brood. De knaap vond in den stal een oude buis. Grootvader stelde voor in het luik een gat te boren en daar de buis door te steken. Er lag geroef, doch oud en versleten en 't duurde lang eer het werkje geëindigd was. Maar 't lukte toch en nu konden ze stoken zonder de wolven te vreezen.

Weer verliepen eenige dagen allen even gelijk. Grootvader en kleinzoon zaten in de hut slechts verlicht door het lampje of door het vuur. Ze lazen, spraken, vlochten korfjes of Louis schreef zijn dagboek. Hij melkte de geit, bereidde het sober maal. Maar wat vielen de uren lang!

Louis zag wel, dat grootvader stiller werd. Hij at weinig. De goede man moest eens ziek worden. In de kas had Louis ook eenige koffieboonen. Hij zette er nu koffie van, in de hoop dat de geurige drank den grijsaard wat opbeuren zou. Zelf zou hij er geen druppel van nemen, Grootvader wilde zich opgewekt toonen, maar voelde toch hoe zijn krachten achteruit gingen.

Zekeren morgen, toen de lamp weer uitgebleven was, om de olie te sparen, stootte Louis in 't donker de kruik met olie om. Hoe schrok hij! Gelukkig was ze niet gebroken.

— We moeten voortdurend leeren voorzigtiger te zijn, zei de grijsaard. Kap een gat daar in den hoek en we zullen er de kruik in zetten.

Louis haalde een houweel en werkte den leemen vloer los. Hij merkte op dat de grond hier mul was. Zijn grootvader strompelde naar de plaats en zei:

— Wacht! laat mij eens doen!

Voorzichtig arbeidde hij en blij sprak hij:

— Ik vergiste mij niet. Hij haalde een flesch uit den grond en vervolgde. Ik herinnerde me eensklaps dat ik een jaar of vijf geleden daar vijf flesschen wijn had gedolven. Die wijn was van de zomerprovisie overgebleven.

Hij vond ook de andere flesschen. 't Was een heerlijke ontdekking en Louis bedacht, hoe de wijn voor grootvader als medicijn zou zijn. Zulk een gebeurtenis gaf nieuwen moed.

Maar de wijn kon het ondermijnde lichaam niet herstellen. Den 23sten December kloeg de grijsaard over pijn in de leden. De kleinzoon wreef hem over de huid, dat bracht verlichting.

Het werd Kerstdag. Louis kreeg de tranen in de oogen, toen hij opstond en aan het dal dacht. Daar luidden nu de klokken en ontvingen de

kinderen geschenken. Men ging blijde ter kerk, waar het Kindeke in de kribbe lag. In elk huis was het nu feest. En hier in de hut zat hij bij een smokend lampje of bij 't schijnsel van den zuinig brandenden haard! En hoe lang nog? Nauwelijks een maand had de gevangenschap thans geduurd en het scheen reeds een eeuwigheid. Nog drie maanden konden verloopen, eer redding kwam. Drie maanden en met dat schaarsche voedsel! Grootvader begreep zijn gedachten en vertelde dien morgen van Jezus, hoe Hij in een stal geboren werd en later zelf geen huis had...

't Jaar liep ten einde. Grootvader werd zwakker. Hij moest het bekennen, maar bemoedigde zijn kleinzoon.

— Als ik maar mag blijven leven, tot gij verloost zijt! zei hij. En dat hoop ik toch. Maar moest ik sterven in deze hut, dan is Gods wil weer de beste en zult gij u daarin schikken. Laten we op alles voorbereid zijn.

Die woorden klonken den knaap zeer droevig toe en brachten hem tot weenen.

Grootvader ging vroeg te bed en stond later op. Onder de deken en het strooi kon hij 't best verwarmen. En bij den angst om hem, had Louis nog de onzekerheid over 't lot van zijn vader. Was deze veilig in 't dal aangekomen, dwars door den sneeuwstorm?

Zoo werd het Nieuwjaar! Weer een dag vol herinneringen. Grootvader trachtte Louis op te beuren en verzon zelfs eenige spelen. Blanchette kreeg een dubbel rantsoen zout. 's Avonds wilde de grijsaard zelf iets in het dagboek schrijven. Hij deed het als volgt:

« In naam van God. Amen! » « Het kan gebeuren dat ik van de mijnen gescheiden word alvorens ik hun mijn laatsten wil heb doen kennen. Ik heb geen enkele algemeene beschikking te maken over mijne goederen, maar ik wensch de zorgen en de toewijding te erkennen van mijn lieven kleinzoon, Louis Lopraz, hier tegenwoordig, en daar het mij onmogelijk is, hem het minste geschenk aan te bieden op een dag als deze, verzoek ik mijn erfgenamen daarin te voorzien, door hem van mijnentwege te geven:

» Mijn repetitie-uurwerk, mijn karabijn.

» Mijn kerkboek, hetwelk reeds dat van mijn vader was.

» Eindelijk mijn stalen zegel-stempel, waarop mijn naamletters gegraveerd zijn, dezelfde als van mijn peetkind en kleinzoon.

» Deze herinneringsblijken zullen hem kostbaar zijn, ik ben er van overtuigd, terwille van de vriendschap, die ons vereenigt en die de dood tusschen ons zal laten bestaan.

» Zoo is mijn wil.

In de hut van Azindes ».

1 Januari '18...

Louis Lopraz.

De bannelingen wisten in 't geheel niet meer welk weer er heerschte. Nooit konden ze een blik naar buiten werpen. Geen enkel geluid drong nu tot hen door. Grootvader meende, dat er veel sneeuw moest gevallen zijn. Alleen het streepje licht dat ze door de schoorsteenbuis bemerkten, verkondigde hun, dat het dag was.

Louis dacht dikwijls aan Robinson Crusoe op zijn eiland... Hij en zijn vrienden hadden die avonturen wel eens benijd! Maar nu gevoelde de knaap, hoe heerlijk het is huisgenooten te hebben en te midden van menschen te wonen.

Het nieuwe jaar was dus begonnen... Den 4den Januari zat grootvader na 't avondmaal bij den haard. Eensklaps gleed hij van den stoel. Louis greep hem nog bijtijds, anders ware de grijsaard in den haard gevallen. De knaap schreeuwde van schrik. Met buitengewone inspanning kon hij den ouden man, die bewusteloos was, op het bed trekken. Spoedig kwam grootvader weer bij en hij vroeg verbaasd:

— Waar ben ik? Op mijn bed! En hebt gij dat gedaan? God zij geloofd, naarmate mijn krachten afnemen, worden de uwe sterker...

Louis knielde bij de legerstede neer en grootvader sloeg zijn arm om zijn hals. Zoo bleven ze eenigen tijd, in hun groote verlatenheid, maar

ook in het gevoel van hun liefde...

Eindelijk viel de grijsaard in slaap. Den volgenden morgen was hij wat beter. Louis had toen de wasch. Wel ja, om de beurt waschte hij elk stuk ondergoed, ook al moest hij het zonder zeep doen.

Eliken dag wreef Louis grootvader over rug en borst: het verwarmde den grijsaard. Maar de jongen zag hoe mager, dat eens zoo kloeke lichaam, was geworden.

Den 5den Januari riep de grootvader zijn kleinzoon bij het bed, en ernstig zei hij:

— Louis, mijn jongen, ik kan het u niet verbergen. Het einde van mijn leven nadert. Ik durf niet meer hopen onze bevrijding te zien. Mijn krachten nemen zoo snel af, dat ik er mij zelf over verwonder. Gij zult wel zeer bedroefd zijn, maar ik reken er op, dat gij toch moed zult houden. Denk altijd aan uw vader. Als ik er niet meer zal zijn hebt gij meer te eten. Wees geduldig en als de sneeuw smelt, waag u dan niet te vroeg buiten... Eenige dagen meer of minder kunnen dan weinig... En nu iets anders Louis... Als ge me daar levenloos zult zien liggen, wees dan niet bang voor mij. Vreest ge mij als ik slaap? Toen ik bewusteloos van mijn stoel viel hebt ge getoond, dat ge als een man kunt handelen. Welnu, als ik gestorven ben, bewijs mijn lichaam dan een laatsten dienst... Graaf een put

in den stall. Leg er mijn lichaam neer en bedek het. In de Lente zal men het dan naar het kerkhof van het dal brengen. En vertrouw altijd op God. Hij is uw Hemelsche Vader. Bid om kracht en moed.

Weenend luisterde Louis naar die roerende woorden.

Grootvader scheen nu veel rustiger... Kalm wachtte hij op den dood. Stil lag hij de volgende dagen te bed. Hij hield veel de handen gevouwen; dan bad hij... of zijn oogen volgden Louis in al zijn bewegingen.

Op den avond van 8 Januari rustte de knaap naast grootvader. Plots hoorde hij dezen kreunen. Louis stond haastig op. Hij maakte licht.

— Grootvader wat is er? vroeg hij.

— Een nieuwe ongesteldheid... Zeker als op dien avond... of misschien...

— Wilt gij een lepeltje wijn, lieve grootvader?

— Neen, kind, maak mijn slapen en polsen wat nat met azijn... neem dan het boek en lees het stuk waar ik een kruisje bij gezet heb.

Louis deed wat de grijsaard gevraagd had. Plechtig klonk zijn stem toen hij las:

« Heer alles is van U, wat is in den Hemel en op aarde. Ik wensch mijzelf u te brengen vrijwillig ten offer en voor altijd de uwe te blijven. Heer, ik offer op Uw altaar van verzoe-

ning alle zonden en misdaden welke ik heb bedreven... Ik smEEK U, verhoor mij genadig, wanneer ik, mijn God, voor u verschijn...

» Zie, ik beveel mij aan uw barmhartigheid aan, en geef mij over in uwe handen. Handel met mij naar uw goedheid, niet naar mijne slechtheid of boosheid... »

Grootvader luisterde aandachtig... Uit zijn oogen straalde een heerlijke glans.

— Genoeg, mijn kind... zei hij, geef mij uw handen...

En met de handjes van den knaap in de zijne, bad hij luid:

— Heer Gij roept mij tot U, en ik zal dit geliefde kind in de eenzaamheid achter laten. Na het van zijn vader gescheiden te hebben, zal ik het zelf verlaten. Ik beef bij de gedachte wat het zal lijden; ik vrees vooral dat zijn geloof zal verzwakken, en het vertrouwen in U zal mislen... Gij hoort me, Heer... verhoor mijn gebed... en maak, dat dit kind mij ziende sterven in vrede, leere te leven zooals ik sterf. Helaas, ik had gewenscht met hem den berg af te dalen en onze wouden en boomgaarden terug te zien; Gij hebt het niet toegelaten; maar gij zult toestaan dat mijn kleinzoon ze terug ziet. Schenk hem daarvoor flinkheid en voorzichtigheid! Dat hij na mijn dood weze, zooals hij bij mijn leven was: aandachtig, volhardend, moedig!

Grootvader bad zoo... met rustpoozen... hijgend soms maar in-teer, zoo diep innig... Dan liet hij Louis zijn gebeden opzeggen en sprak hij zelf heilige woorden uit.

De geit, gewekt door het licht, blaatte zacht.
— Arme Blanchette, zei de stervende. Ik wil ze nog eens streelen... Breng ze bij mij, Louis!

Het dier stelde zijn voorpooten op het bed. Het verwachtte wat zout.

— Geef haar een beetje, zei grootvader... Wees altijd een goede voedster, Blanchette...

Louis bracht de geit naar haar strooleger terug. Dan zat hij naast grootvader met zijn hand in de zijne...

— Tot weerziens in den Hemel, snikte de knaap. O, lieve grootvader, ik zal mijn best doen, om uw lessen te volgen en op God vertrouwen.

Hij voelde nog een druk in zijn hand, zwak maar innig. En toen kwam het einde. Kalm ging grootvader heen.

Lang bleef Louis voor het bed liggen weenen.

't Werd morgen. Louis wond het klokje op... Hij stak het vuur aan, want 't was geweldig koud. Hij moest later ook de geit melken, maar dien dag had hij geen moed om meer te verrichten. Tegen den avond stak de wind op en huilde boven de hut. Louis zat bij het vuur. Hij werd bang. Hij verzette zich tegen dat gevoel.

Zou hij bevreesd zijn voor grootvader? En toch alles scheen nu zoo vreemd, zoo onwezenlijk. De knaap legde zich ter ruste naast Blanchette. Zij was zijn eenige gezelschap. Hij zocht warmte bij haar lichaam. Louis bad en zoo viel hij in slaap.

Den volgenden morgen moest Louis flink zijn. Grootvader had hem gesproken over de begrafenis. Een droevig, vreeselijk werk! Den goeden man neerleggen in een kuil en met aarde bedekken! Maar het moest! Toch kon Louis er dien dag niet toe besluiten. Sombler zat hij naast den haard. Weer beving hem angst. Hij schreide veel. En nogmaals strekte hij zich naast Blanchette uit en sloeg zijn arm om haar hals.

Den 10den Januari begaf de jongen zich naar den stal. Hij sloeg het houweel in den grond. Het beefde in zijn handen. Louis moest ophouden. En toch diende hij zijn taak voort te zetten. Dof klonken de slagen. De gansche dag ging met dit werk voorbij. Hij had het in twee uur kunnen doen, maar telkens miste hij de kracht flink door te arbeiden. Dan zonk hij naast de groeve neer en weende maar. Hij hield op, toen het graf zoo diep was dat hij er recht in kon staan. Het klokje sloeg tien uur. Louis legde zich weer naast Blanchette. 't Was of de koorts hem beving. Toch sliep hij van vermoeienis spoedig in.

En weer werd het ochtend, al wist de banneling het niet van de zon of het licht. Heden moest hij grootvader begraven.

De laatste, de zwaarste taak. Maar hij bad en vermande zich. Hij ging immers den geliefden man de laatste eer bewijzen. Hij legde een plank schuin van den vloer naar het bed. Dan bracht hij een touw onder den rug van den doode. Met inspanning van alle krachten kon hij zoo het lichaam op de plank trekken. Dan liet hij deze geheel op den vloer zakken. Hij maakte twee rollen van hout, ruw, maar toch geschikt om ze onder de plank te steken en deze er op te bewegen... Met zulke rollen had grootvader hem thuis wagentjes gemaakt...

Louis voerde het lichaam naar de groeve. Hij bond het op de plank. Met het touw liet hij deze in den kuil zakken...

Het was bijna gedaan. Nu nog 't graf sluiten. Maar Louis zonk op den hoop aarde neer en weende er langen tijd. Dan knielde hij en bad. Hij haalde zelf grootvaders boek en las luidop eenige stukken. Hij wilde zoo getrouw mogelijk de taak van een priester vervullen.

En daarna wierp hij zacht op hem de aarde neer. Hij sloot eerst de oogen. Hij wilde grootvader niet zien verdwijnen... Hij zou zich hem voorstellen in den Hemel, niet onder die gele, zandige aarde.

Het overige van den dag besteedde hij om in een plank met een mes een grafschrift te snijden. « Hier rust het lichaam van Pierre-Louis Lopraz, gestorven in den nacht van 7 tot 8 Januari 18... in de armen van zijn kleinzoon Louis Lopraz, die hem zelf heeft begraven ».

Sombere dagen braken nu aan. Dikwijls ging Louis op het graf bidden. O, hoe miste hij zijn grootvader! Wat verveelde Louis zich!

Den 23sten Januari hoorde hij een dof gerucht. Het kwam nader en nader. Eensklaps schokte het gansche huis. De muur van den stal was gescheurd. Een sneeuwval of lawiene was zeker rakellings voorbij de hut gegleden. En weer eens was de knaap aan den dood ontsnapt.

Blanchette scheen ook onder de gevangenschap te lijden. Zij gaf minder melk, en weldra geen meer... Zoo was Louis weldra 't voornaamste voedsel kwijt. Wat nu?... De geit dooden... het vleesch inzouten? 't Was de eenige uitweg, maar de jongen kon er niet toe besluiten. Hij groef in den grond in de hoop andere levensmiddelen te vinden... maar te vergeefs.

Het weer was veel zachter geworden. Misschien zou de sneeuw spoedig smelten. Doch Blanchette dooden, dat kon hij niet. Zoo werd het 18 Februari. Louis had vreeselijk heimwee. Ook angst beving hem weer. En op 20 Februari nam Louis een groot besluit: hij zou

den volgenden dag vertrekken en op een slede dalen. Hij maakte het toestel gereed. Er zou een plaatsje op zijn voor Blanchette.

En 't werd 21 Februari. Vastbesloten opende Louis de deur. Hij begon weer een gang te graven; nu kon hij de sneeuw achter zich werpen. Maar hij werd moe en rustte wat. Gauw nog eens vuur gemaakt. De knaap hoorde gerucht. Waren het wolven? Haastig wierp hij de deur toe. Maar waren dat geen stemmen van menschen? Louis sprong op... luisterde nog een wijle. Klonk daar niet zijn naam? Bevend opende hij de deur. Sneeuw werd weggeworpen. Een gestalte kroop door een gat.

— Vader, vader! juichte Louis.

— Mijn kind... o, mijn kind! en herder Lopraz drukte zijn zoon in de armen.

— En grootvader? vroeg hij.

Louis kon niet spreken maar wees naar den stal. En de herder stond bij het graf en brak in snikken uit. Drie mannen volgden hem, tweemaal ooms van Louis en Pierre, de knecht. Ze waren allen gekomen met planken onder de voeten. En voor de wolven waren ze gewapend. Men moest dadelijk vertrekken.

Lopraz knielde neer bij het graf:

— Vaarwel, vader, in de Lente zullen we u plechtig begraven beneden in het dal, snikte hij.

Louis wilde nu alles vertellen, maar zijn vader onderbrak hem en zei:

— Thuis, mijn kind!

Het afdalen ging vlug, maar was vermoeiend. Pierre trok de slede, waarop Louis lag met de goede Blanchette. Het gansche dorp verwelkomde hen, zoowel de geit als den knaap. En nu vernam Louis, waarom men hem niet vroeger had kunnen redden.

Zijn vader was bij het afdalen door een sneeuwval verrast. Men had hem versteven van koude gevonden en bewusteloos huiswaarts gebracht. Men meende dat de grootvader en de knaap omgekomen waren. De herder lag drie dagen buiten kennis. Toen hij tot bewustzijn kwam en alles verhaalde, bleek het te laat om nog naar boven te gaan. Intusschen toch was er zoo veel sneeuw gevallen als men nooit had geweten. Men moest wachten tot de strenge vorst de massa hard had gemaakt. Toen begon men een weg te banen. Alle mannen werkten mee. Doch die arbeid duurde lang. En eindelijk... eindelijk konden vader en zijn kloeke helpers den tocht wagen.

Van 18 November tot 21 Februari was Louis in de berghut gevangen geweest. In zijn dagboek las vader alles.

III.

Dikwijls welden er dan tranen op. Dat dagboek zou trouw bewaard blijven.

Elken avond kwamen er kennissen in de hut van Lopraz; dan moest Louis vertellen van het verblijf daarboven in de hut.

De menschen hoorden, hoe berustend en vroom grootvader gestorven was. Allen kwamen diep onder den indruk. En met eerbied dachten ze aan den ouden man met zijn groot geloof.

O, dat was een les voor de jongeren.

— — — — —
Het werd Lente. De bergweg geraakte vrij... Reeds bloeiden in het dal de fruitboomen. Weldra zouden de kudden weer naar boven, naar de Zomerweiden trekken.

Zoo ging het leven gewoon door.

Maar eerst had vader Lopraz nog een dierbaren plicht te vervullen. Met familielieden en Louis ging hij het gebergte in. Ze namen een doodskist.

En toen ze terug keerden, brachten ze grootvaders gebeente naar het dal.

De gansche bevolking van het dorp en ook veel menschen van elders woonden de plechtige begrafenis bij. En de geestelijke sprak roerend over het leven en het sterven van den ouden man en de dapperheid van Louis.

En naar het dagboek uit die vreeselijke maanden hebben we dit verhaal geschreven.

EINDE.